

De Kindreflex in justitiehuisen

Voor wie?

We sporen **alle justitieassistenten die werken met volwassenen** aan om de Kindreflex te doen. Via de volwassen justitiabele spelen justitieassistenten in op het welzijn van de kinderen. Ze detecteren en herstellen verontrustende situaties.

Een justitieassistent hoeft niet het hele stappenplan alleen te doorlopen. Elke justitieassistent heeft zijn eigen verantwoordelijkheden en competenties, maar hoeft geen stappen te zetten waarover hij geen expertise heeft. Wel verwachten we dat **elke justitieassistent de kennis heeft** om de **eerste 2 stappen** van de Kindreflex te zetten. De 4 vervolgstappen kunnen een gedeelde verantwoordelijkheid zijn binnen een team of ruimer netwerk.

Justitieassistenten doen de Kindreflex standaard bij elke justitiabele. De eerste 2 stappen van het plan worden bij voorkeur bij aanvang van de begeleiding uitgevoerd.

Werkwijze

De Kindreflex stimuleert justitieassistenten om met hun volwassen justitiabelen een **gesprek** te voeren over het **thema ouderschap**. Zo krijgen ouders de kans om in alle vrijheid over hun kinderen te praten en de bezorgdheden die zij ervaren als ouder.

De Kindreflex helpt justitieassistenten **verontrustende gezinssituaties te detecteren** en de **veiligheid te herstellen**. Wanneer nodig ondersteunen justitieassistenten de ouders in hun rol als moeder of vader.

Het uitvoeren van de Kindreflex verloopt in **6 stappen**.

Stappenplan

1 STAP 1: voer een positief gesprek over de kinderen en het ouderschap

- ✓ Geef aan dat aandacht voor het thema kinderen en ouderschap standaard is binnen de werking van een justitiehuis.
- ✓ Vraag tijdens het gesprek of de justitiabele zorg draagt voor kinderen of een kind verwacht.
- ✓ Noteer relevante informatie met betrekking tot de kinderen: het aantal kinderen, hun geboortedatum, hun naam en of ze permanent bij de justitiabele verblijven.

2 STAP 2: peil naar de veiligheid thuis en het welzijn van de kinderen

- ✓ Overleg steeds met andere collega's of een expert om een inschatting te maken van de veiligheid en het welzijn van de kinderen. Je eigen normen en waarden kunnen voor een subjectief oordeel zorgen.
- ✓ Heb je een niet-pluisgevoel over de thuissituatie? Noteer de redenen hiervoor in het dossier.

Heb je geen twijfels over de thuissituatie? Ga naar **STAP 3**. Heb je een niet-pluisgevoel, of voel je onduidelijkheid? Ga naar **STAP 4**.

3 STAP 3: ondersteun de justitiabele in zijn rol als ouder

- ✓ Vraag regelmatig naar de kinderen en het ouderschap.
- ✓ Bespreek de impact van de situatie op de kinderen.
- ✓ Help de justitiabele om de veerkracht van de kinderen te ondersteunen.
- ✓ Betrek de kinderen en ondersteun hen waar nodig.
- ✓ Betrek andere relevante personen uit de context (bv. kinderen, partner, grootouders, buur, vriend) en ondersteun hen waar nodig.
- ✓ Betrek wanneer nodig een andere voorziening voor ondersteuning van de justitiabele.
- ✓ Noteer in het dossier hoe je de justitiabele ondersteund hebt in zijn rol als ouder.

4 STAP 4: ga na of er sprake is van verontrusting en bereidheid

- ✓ Verzamel extra gegevens om een inschatting te kunnen maken van de situatie. Kijk daarbij naar risico- en beschermende factoren. En maak eventueel gebruik van een assessment-instrument dat blinde vlekken in beeld brengt.
- ✓ Beluister sleutelfiguren (partner, kinderen, grootouders,...) Wanneer je kinderen betreft heb je daar hun toestemming voor nodig. Kinderen vanaf 12 jaar mogen immers al heel wat zelf beslissen.
- ✓ Bespreek resultaten eerst met een collega justitieassistent of expert voor je opnieuw in gesprek gaat met de justitiabele.
- ✓ Bij twijfel, neem telefonisch (anoniem) contact op met het Vertrouwenscentrum Kindermishandeling (VK) en/of het Ondersteuningscentrum Jeugdhulp (OCJ).
- ✓ Benoem je zorgen concreet in een gesprek met de justitiabele en sta open voor alternatieve verklaringen.
- ✓ Beslis in teamverband of de situatie verontrustend is, en ga zo nodig na of de justitiabele bereid is de situatie te veranderen.
- ✓ Noteer in het dossier of de thuissituatie verontrustend is en of er bereidheid is bij de justitiabele.
- ✓ Overschrijd je eigen competenties niet. Schakel een collega, expert of partnerorganisatie in wanneer je niet zeker van je stuk bent.

Is de thuissituatie veilig? Ga naar **STAP 3**. Is de thuissituatie verontrustend, maar zie je bereidheid bij de justitiabele? Ga naar **STAP 5**. Is de thuissituatie verontrustend en is er onvermogen, weerstand bij de justitiabele of accuut gevaar? Ga naar **STAP 6**.

5 STAP 5: herstel de veiligheid

- ✓ Creëer een veilige situatie voor de kinderen. Ga zelf met de justitiabele aan de slag of betrek een gepaste hulpvoorziening.
- ✓ Ga aan de slag met de context van de justitiabele en betrek het hele gezin.
- ✓ Installeer indien nodig ook hulp voor de kinderen.
- ✓ Wanneer nodig kan je telefonisch (anoniem) contact opnemen met het Vertrouwenscentrum Kindermishandeling (VK) en/of het Ondersteuningscentrum Jeugdhulp (OCJ).
- ✓ Bespreek het ouderschap regelmatig opnieuw met de justitiabele en blijf alert voor verontrustende signalen.
- ✓ Noteer de voortgang in het dossier.

Verbeterd de situatie? Ga naar **STAP 3**.
Is de veiligheid niet hersteld? Ga naar **STAP 6**.

6 STAP 6: betrek een gemandateerde voorziening

- ✓ Breng de justitiabele hiervan op de hoogte en bereid hem voor.
- ✓ Neem (telefonisch) contact met een gemandateerde voorziening (VK of OCJ) of het parket.
- ✓ Noteer de vervolgacties in het dossier.
- ✓ Bekijk samen met de gemandateerde voorziening welke acties je als justitieassistent kan opnemen om de veiligheid mee te herstellen.

Het volledige stappenplan voorzien van uitgebreide info, vind je terug op [kindreflex.be/stappenplan](https://www.kindreflex.be/stappenplan)

De Vlaamse Kindreflex werd ontwikkeld in opdracht van het Steunpunt Welzijn, Volksgezondheid en Gezin door dr. Evelien Coppens, dr. Kathleen De Cuyper en prof. dr. Chantal Van Audenhove – onderzoekers van LUCAS KU Leuven. Je kan het onderzoeksrapport downloaden via www.kindreflex.be.

